

פחד דוד

פרשת תולדות

כ"ט חשוון תשע"ה

742

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

תתן אמת ליעקב בלקיחת הברכות

בזה יש הזדמנויות שמריחים ריחות ערבים שנודפים מן המאכלים הטרפים של הגויים, וכמובן שכאן האדם בא על שכרו כאשר הוא אוסר על עצמו אפילו להריח אותם כדי להתרחק מן העבירה של איסור מאכלות אסורות.

רבקה אמנו ראתה בנבואה שעשו התכוון להביא מטעמים מן הגזל ומן הטרף, וידעה שבעלה הקדוש ביקש מטעמים, כי הרעיב עצמו על מנת שהברכה תהיה בלב שלם, וישמח כשיביא לו המטעמים. והיא בחכמתה כי רבה, רצתה למנוע מצב שבו הצדיק יריח את המטעמים הטרפים של עשו בזמן שהוא רעב. וזאת - כדי שלא יהנה זה הנקרא עולה תמימה אפילו מריח התבשילים ולו לרגע אחד, לפני שיזכיר לעצמו שאסורים הם, וירגיש במ את ריח הגהנום.

ומעתה מובנת היטב סיבת ציוויה ליעקב שילך אפילו בזמן שהוא שקוע בתלמודו, וזאת משום "אל תעמוד על דם רעך", למען אשר אבינו ירעב אך ורק מניחוחות של קדושה, ויריח את ריח גן עדן מיעקב. ואחר כך כשיבוא עשו עם הטרפות, כבר יהיה שבע ממטעמי יעקב, וכדרך אדם השבע, לא יהיה איכפת לו מריח התבשילים. ובעצם, יעקב אבינו נשאר באמת התורה, כי הרי מטרת פעולתו הייתה להציל יהודי מהנאה ממאכלי הטרפה.

ומה שרבקה בעצמה לא הכינה לבעלה תבשיל, כי רצונו של יצחק היה שיקבל מבנו, בכדי שיברכו ביתר שמחה. וחשבתי שבדאי במטעמים שהכין יעקב ליצחק אביו, היה תבלין אמיתי ומעודן שהוא התורה, כך יהיה לו יותר נחת באכילתו ממטעמי יעקב בנו.

ועוד יש להבין, כי על כל פנים יתכן שעשו היה מקבל את הברכות, שנתונה הבחירה ליצחק לברכו או לא, ואפשר שהיה מברכו למרות רשותו, משום שהוא עלול לחזור בתשובה. לפי זה מובן שיעקב אבינו היה ירא מקללת אביו. ועל זה אמרה רבקה "עלי קללתך בני", והבטיחה שהיא תיקח על עצמה את עול הקללה.

וסוף כל דבר, קודם יציאתו של יעקב אבינו לחרן, אף שידע יצחק אבינו שיעקב רימה ולקח את הברכות, בירכו עוד הפעם, שיחולו עליו הברכות שנתברכו בהם אבותיו. שנאמר (בראשית כח, ה) "וישלח יצחק את יעקב", וזה מפורט בתורה, על מנת לסתום כל פתחון פה, שלא יאמרו שרבקה היא ששלחה את יעקב בניגוד לרצונו של יצחק, שהרי ברור מהכתוב שיעקב קיבל בליבו שיעקב יטול את הברכות ושעליו ללכת, כי בירכו לפני יציאתו לדרך, ויעצו לשאת אשה צדקנית כשרה כרבקה.

והנה מה שיעקב אבינו לבש את בגדי עשו להיראות בעל שער כמותו, עם כל זאת שמר על קולו הרגיל. ורמז ליצחק בזה, שבכלל ישראל יש צדיקים ורשעים. אפילו בתוך הבנים יש רשעים כמו שכתוב "הקול קול יעקב והידיים ידי עשו" (שם כז, כב). וכן דרשו חז"ל בגמרא (סנהדרין לו, א), מה שיעקב הרגיש "יורח ריח בגדיו" - אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו. כי בגדי עשו שלבש יעקב סימלו את הבוגדים שבעם ישראל שאף הם יחזרו בתשובה.

הקב"ה יחזיר את כל פושעי כלל ישראל בתשובה שלימה, כי כל יהודי יש בו חלק אלוה ממעל ולא ידח ממנו נידח.

"ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו בנו וילך עשו השדה לצוד ציד להביא. ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר". (בראשית כז ה - ו)

יש לבאר את פרשת הברכות. דקשה לכאורה, הרי אפילו אם רבקה לא היתה שולחת את יעקב במקום עשו, עשו לא היה מקבל את הברכות, וזאת כי כשבא עשו הביא לאביו כלב שהכין, כי לא מצא ציד כשר (עי' בתרגום יונתן כז, ה), ונהג בסכלות היות וברור הדבר שאין זה לרצונו ולשמחתו של אביו שיגיש לו מן הטרף. ואם היה מודיעו שלא מצא, אביו היה מברכו על כל פנים על השתדלותו ועל זה שמנע את עצמו לקחת מן הטרף או מן הגזל. אך כשנכנס עשו עם המאכלים, יצחק אבינו ראה הגהנום לפניו (ב"רסז, ב) וכמובן שלא היה מברכו כלל.

אם כן צריך ביאור, רבקה אמנו ידעה כל זאת, ומה צורך ראתה בזה שיעקב יופיע מהר ויביא מטעמים לאביו, הרי ממילא עשו לא היה מקבל את הברכות, ואז ניתן לשער שיצחק היה קורא ליעקב לברכו במקומו.

אלא נראה להסביר כך. רבקה אמנו בגדלותה וחכמתה רצתה להפריד בין יעקב ועשו, ואפילו ליצור שנהא ביניהם. וכעין זה ה' אמר לאברהם אבינו "שמע בקולה" בזמן ששרה אמנו רצתה לשלוח את ישמעאל, כדי לשמור את יצחק מהשפעתו הרעה. וכיוצא בזה גם יצחק אבינו נעתר לבקשתה של רבקה לברך את יעקב שילך לישאאשה, שהרי היא מהאמהות הקדושות ובעלת הבית שרואה למרוחק והבינה שצדיק כיעקב אינו יכול לדור בידח עם אדם שמוכן להביא מאכלות אסורות לאביו. ולכן, בכוונה תחילה ובעד מטרה עמוקה שלחה את יעקב במקום עשו, בכדי לגרום לשנאת עולמים ביניהם. וכידוע נתיימה עתה, כמו שאמרו חז"ל (ילקוט שמעוני במדבר רמז תשכב) "הלכה, עשו שונא ליעקב". וצריך ביאור, האין נקבעה הלכה זו ומתי נקבעה. ונראה שנקבעה בידי רבקה אמנו שיהיה עשו שונא ליעקב בגלל הברכות.

ועוד צריך לעיין בזה, עד כמה קשה היה ליעקב אבינו שכל מהותו זה אמת - לצאת ולהכין מטעמים לאביו, ולעסוק בדברי שקר ומרמה. אבל רבקה עמדה בשלה ואמרה לו "עלי קללתך", ומפרשים (עי' בעלי התוס') שאם אינך הולך לקבל הברכות אני אקללך. וכך יעקב אבינו היה בדרך ללא מוצא. שלפי ביאור זה, אם ילך ואביו יגלה שהוא יעקב, יקללו, ואם לא ילך, אמו תקלל אותו.

ולפי זה עדיין תמוה ביותר, מדוע נקטה רבקה בדרך שכה קשה ליעקב אבינו, להוציאו מתלמודו, ולא נתנה לדברים להמשיך כך, שעשו יגיע עם הטרף ולא יקבל הברכות. שלכאורה, הייתה יכולה להשתדל למצוא דרך אחרת ליצור הפרדה ושנאה ביניהם, כמבואר לקמן.

בהסבר הדבר נראה לומר בסייעתא דשמיא, שהתורה הקדושה מצווה אותנו להימנע מאכילת נבילות וטריפות, אולם הרמב"ם (בשמונה פרקים פ"ו, ומקורו מילקוט שמעוני ויקרא רמז תרכו) הסביר שאסור לומר על החזיר שהוא לא טעים, אלא שהוא טעים אבל התורה אוסרת אותו. וכיוצא

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 16:02 | 16:16 | 16:06 | 16:20

מוצאי שבת 17:16 | 17:17 | 17:15 | 17:19

רבינו תם 17:54 | 17:50 | 17:51 | 17:55

הילולא דצדיקיא

כט - רבי ידידיה מונסניגו מח"ס "דבר אמת"

א - רבי אפרים אנקאוה מח"ס "שער כבוד ה'"

ב - רבי אהרן קוטלר ראש ישיבת לייקווד

ג - רבי יחזקאל הכהן

ד - רבי אליהו קובו אב"ד סלוניקי

ה - רבי שמואל הלוי אידלס (המהרש"א)

ו - רבי שמואל ב"ר דניאל פינטו

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטר השבוע: "ויאמר לו יהונתן מחר חודש". (שמואל א. כ)
הקשר לפרשה: שבת זו היא שבת שלמחרתה יחול יום ראש חודש כסליו, ומכאן הקשר להפטרה בפרק שבו מוזכר העיתוי "מחר חודש".

"והדבר אשר דברנו אני ואתה הנה ה' ביני ובינך עד עולם".
(שמואל א; כ. כג)

יש לפרש בדרך רמז, על פי דברי רבותינו באבות (ב. א) "דע מה למעלה ממך, עין רואה אוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים". וכן אמרו רבותינו בתלמוד: אבני ביתו של אדם וקורות ביתו מעידים בו (תענית יא). דהיינו שכל מעשי האדם אפילו דברים שמדבר בסתר בינו ובין חברו, הכל נכתב בשמים, ואין שכחה לפניו יתברך.

וזהו שאומר הכתוב: "והדבר אשר דברנו אני ואתה" – הדבר שמדבר האדם עם חברו בלבד ואף אחד לא שומע אותם, "הנה ה' ביני ובינך עד עולם" – עליו לזכור שהשם יתברך נמצא באותו מקום ושומע את כל הדברים שהאדם מדבר...

(תורת הפרשה)

"ויהי ממחרת החודש השני ויפקד מקום דוד ויאמר שאול אל יהונתן בנו מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום אל הלחם. ויען יהונתן את שאול נשאל נשאל דוד מעמד". (שמואל א; כ. כז-כח)
יש להבין, מדוע לא הזכיר שאול את שם דוד וכינה אותו בשם אביו: "בן ישי"?

ויש לומר, שידוע מאמר רבותינו ז"ל שאמרו שדואג ואחיתופל לא הזכירו את שם דוד, בגלל השנאה הכבושה בלבם, כי כן דרך השונא. ולכן גם שאול לא הזכיר את שם דוד, ואמר מדוע "לא בא בן ישי" בגלל השנאה הכבושה בלבו. ואילו יהונתן שאהב את דוד השיב ואמר לשאול: "נשאל נשאל דוד", בשמו המלא מחמת אהבתו אליו.

(פתח השער)

שנת הארץ

אסור להשקות את השדה כיון שההשקיה מועילה לצמיחה. אולם מתר להשקות כשחוששים שיהיה נזק לצמחים, לכן צמחים שידוע שלא ינזקו אסור להשקותם. ונוהגים למעט מכמות המים הרגילה כל השנה.

במקום שיש צמחים שהגיע זמנם להשקותם ובסמוך להם נמצאים צמחים שאסור להשקותם, יש עדיפות להשקות בצינור ולא במטרה, באופן שהמים יגיעו רק לצמחים הזקוקים להם. וכן, כשמשקין בטפטפת יש להשקות רק את הצמחים הצריכים לכך. כשהדבר כרוך בטרחה מרבה אפשר להקל ולהשקות גם אם המים הולכים לצמחים האחרים.

מותר לתלות כביסה מטפטפת, אף אם המים יוצאים למקום שיש צמחים שאין התר להשקותם, כאשר אין כוונה להשקות את הצמחים וגם ניכר שהפעלה אינה פעולה של השקאה. ומטעם זה מותר להפעיל מזגן ואף לשטוף את הבית ולגרוף את המים למקום שיש בו צמחים. ויש אוסרים בכל אלו אם אכן נוה לבעל הצמחים במים אלו, ואין היתר אלא אם יש במים חומר שלא מועיל לצמחים. ולכל הדעות אין לטול ידיים על הצמחים, כיון שהוא נוטל ידיים דוקא שם - נראה שנוח לו מפעולה זו.

במסילה נעלה

לא במזותו יקח הכל

היהודי, ויהא הדבר לעילוי נשמתו של הנפטר.

במרכז החדר שבו ישבו בני המשפחה, היה מונח הנפטר בתוך ארון המתים, התחלתי להקיף את הארון, והתבוננתי בו כאילו אני מחפש דבר מה. לאחר שהסתובבתי מספר פעמים סביב לארון שאלו אותי יושבי החדר מה אני מחפש.

"אני תוהה מה יש בתוך הארון..." אמרתי להם.

השומעים התפלאו לשמע דבריי ואמרו לי:

"האם כבוד הרב איננו יודע מה יש בארון מתים? יש בו רק גופה עטופה בתכריכים".

עשיתי את עצמי כמתפלא והמשכתי לשאול אותם:

"האם אין בארון המתים מגירות?"

שוב הביטו בו הנוכחים בתימהון רב והשיבו:

"ודאי שלא".

על כן הוספתי ושאלתי:

"היכן מניח המת בבואו לקבר מעט כסף או אלבום תמונות של בני משפחתו? האם איננו יכול לקחת עימו מזכרת לקבר? האם הוא עולה לעולם האמת מרוקן מכל? וכי נשמע לכם הגיוני שאדם בא לעולם בשביל לעזוב אותו בחוסר כל לאחר מאה ועשרים שנותיו?"

הנוכחים בחדר היו המומים משאלותיי הנוקבות ואיש לא פצה את פיו מרוב תדהמה.

כיון שכך, המשכתי בדברי מוסר:

"כולנו יודעים שהמת איננו לוקח עימו מאומה לעולם העליון, לא כסף, לא זהב ולא אלבום תמונות למזכרת. כיון שהעולם הבא הוא עולם רוחני, ואין בו מקום לדברים חומריים. התורה והמצוות שעליהם האדם עמל במשך שנות חייו הם היחידים המלווים אותו לעולם העליון והם אשר יעמדו לזכותו במרומים".

יהודי יקר היה בצרפת, ושמו מר פיטוסי ע"ה, אשר זכה לגלות את יהדותו ולהכיר את בוראו בעשור האחרון לחייו, כאשר היה כבן שמונים שנה.

למרות גילו המבוגר, מר פיטוסי דבק בכל כוחו בתורה ובמצוות מתוך מסירות נפש גדולה ולא ויתר לעצמו בשום עניין הקשור לקיום המצוות.

באחד מימי החורף הקרים, כאשר העיר כולה הייתה מכוסה בשלג וקור מקפיא שרר בחוץ, הבחנתי במר פיטוסי ע"ה צועד בדרכו לכון הישיבה הקדושה.

כיון שהתפלאתי לראותו בחוץ במזג אוויר שכזה, פניתי אליו ושאלתי אותו:

"מר פיטוסי, מדוע תטרח לבוא לישיבה ביום חורפי כל כך? הרי אתה נחשב אנוס. גם בשל גילך המבוגר וגם בשל מזג האוויר הקשה, שמא ח"ו תחליק על השלג ויהיה בדבר פיקוח נפש. ואם אתה אנוס – ההלכה פוטרת אותך מתפילה במניין".

מר פיטוסי היקר הביט בעיניי והשיב לי בצדקותו:

"ראה נא! את כל חיי בזבזתי על הבל וריק, עכשיו אני מנסה להשלים במקצת את מה שהפסדתי. ולפיכך אפילו יום חורפי ומושלג כמו היום לא ימנע ממני להגיע לבית המדרש להתפלל ולשמע שיעור תורה".

כך אמר והמשיך בדרכו מתוך קושי גדול ומסירות נפש.

שנים ספורות לאחר מכן נפטר מר פיטוסי לבית עולמו.

לאחר הפטירה בני משפחתו ישבו לצד מיטתו, ואני הגעתי להשתתף איתם באבלם ולחזק אותם באמונתם. כאב לי לראות את בני המשפחה הרחוקים מכל דבר שבקדושה, ועל כן החלטתי לעשות מעשה אשר יעורר אותם ויבעיר בקרבם את הניצוץ

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

גם ללא מילת גנאי

אסור לקבל ולהאמין ללשון הרע אף בדבר שאין בו גנאי, כגון להאמין שפלוני אינו חכם, או שאבותיו היו חוטאים וכדומה, כיון שכל לשון הרע שאסור לספרו - אסור לשומע להאמין לו.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

לומדי התורה הם הודה והדרה של העיר

"ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב יושב אהלים". (בראשית כה, כז)

יעקב ועשו שני אחים הם, והנה עשו מכונה איש "שדה", ויעקב מכונה יושב "אהלים", - וכידוע אוהל בדרך כלל ניטע בשדה בעזרת מסמרים וכדומה כדי שיהיה חזק, ואפילו רוח חזקה שאינה מצויה לא תעקור אותו ממקומו, וכפי גודל האוהל כך צריך להיות גודל המסמרים שאם האוהל גדול יותר צריכים מסמרים גדולים וחזקים יותר כדי להעמידו שלא ייפול בשום מצב.

והנה כתוב שיעקב היה יושב "אהלים" ועשו היה איש "שדה", ורמז בזה שכדי שיעקב לא יהיה מושפע מעבודות השדה שהם הבחינה של הגשמיות בעולם הזה, היה צריך יעקב ליטע אוהל איתן במסמרים חזקים והוא אוהל של תורה. ושם באוהל המית עצמו על התורה כדי שלא יהיה מושפע מעשו הרשע שהיה איש שדה.

וזהו לימוד לדורות שאם אדם רוצה להינצל מהבלי העולם הזה שנקראים שדה - עליו לנטוע אוהל ולחזקו במסמרים רבים ככל הצורך, ועל ידי זה ינצל מהבלי הזמן.

אם כן על ידי האוהל שנטע יעקב אבינו בשדה, אשר שם התבודד ונבדל מהעולם הזה, יכול היה להתעלות ולהמית עצמו באוהלה של התורה. משום כך בזכות התורה שלמד יעקב אבינו זכה להשפיע מתוך האוהל השפעה של רוח תורה על כל הסביבה והפך את השדה ל"שדה אשר בירכו ה'", וכמו שאמר יצחק אבינו כשבירך את יעקב וזה לשון הפסוק "ויגשוישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'" (בראשית כז, כז).

משום כך, כאשר עזב יעקב אבינו את באר שבע הרגישו אנשי המקום ביציאתו של הצדיק ובהסתלקות הברכה שהיתה להם מכוח שהותו של יעקב אבינו במקומם. ואמרו חז"ל "שיציאת צדיק מן העיר עושה רושם, פנה זיוה, פנה הודה, פנה הדרה" (רות רבה ב, יב), כיון שיעקב אבינו מכוח הסתגרותו באוהל והעמל שלו בתורה היה ההוד, הזיו וההדר של המקום ובזכותו הייתה ברכה לכל המקום. כשיצא יעקב אבינו כולם חשו בהעדרו, וכל זאת משום שנטע אוהל ללימוד תורה בשדה והתנתק מן השדה שהוא הבחינה הגשמית של העוה"ז, ועל ידי כך זכה להיות ההוד והזיו וההדר של המקום, והחזיר את השדה שבו נטע את האוהל לשדה תפוחים. והבן.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו בנו". (כז. ה)

פירוש מודיע הכתוב כי רבקה נביאה היתה ושומעת תמיד בדברי יצחק וכו', הגם שלא ידבר בפניה. והבן. ולזה אמר "ורבקה שומעת בדבר יצחק אל עשו בנה", ולא אמר "ותשמע רבקה" וגו', ולא אמר "היתה שומעת" וגו'.

ואולי כי דיבר אליו יצחק בלט, ולזה האמין בבוא יעקב כי הוא עשוי כי באוזן עשוי דבר. והגם כי עיני יצחק כבדו, עם כל זה הודיעו כי דבר סתר אליו. ואולי כי לזה רמז הכתוב באומרו ויקרא את עשו וגו' ויאמר אליו בני ויאמר הנני - פירוש נתיחדו לדברים נכמסים.

מן המעיין

"בת בתואל הארמי מפדן ארם". (כה. כ)

רש"י מביא חז"ל הדורשים את שבחה של רבקה אמנו ע"ה, שהיתה בת רשע ואחות רשע ולא למדה ממעשיהם.

נמצא אפוא שצדיק בן רשע מעלתו גדולה מצדיק בן צדיק.

אלא שיש לתמוה על כך מדרשת חז"ל על הכתוב להלן "ויעתר לו" - ולא לה, שאינה דומה תפילת צדיק בן צדיק לצדיק בן רשע. ואם כן רואים לכאורה שצדיק בן צדיק מעלתו עדיפה.

חילוק נאה מובא בשמו של הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א, דכלפי האדם עצמו יש אכן מעלה לצדיק בן רשע שהוא לא למד ממעשי אבותיו, אך לענין קבלת התפילה יש עדיפות לצדיק בן צדיק, וזאת מצד זכות האבות שמצטרפת לתפילתו.

"ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכר את בכרתו ליעקב". (כה. לג)

מדוע ביקש יעקב מעשו להישבע על מכירת הבכורה?

בספר "דברי מרדכי" מבאר זאת על פי דברי הרמב"ם (הלכות מכירה כב. א) שכתב שאף שאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. אולם אם אמר לחבירו בלשון שבועה - חייב הוא למכור לו, מדין השבועה.

על פי זה מבואר מדוע מבקש יעקב אבינו מעשו להישבע לו.

הבכורה היתה בגדר 'דבר שלא בא לעולם', ואם כן עלול היה עשו לטעון שאין המכירה חלה. אך עתה, בתוספת השבועה, מנע יעקב את הטענה הזו. [ויעויין כאן בפירושו של רבינו אוה"ח הקדוש. במשכ"ב].

"ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו". (כה. כח)

פרשני התורה נלאו למצוא את הסיבה מפני מה אהב יצחק את עשו. ואם תאמר שחשב שהוא צדיק ומה עם יעקב, וכי לא חשב גם אותו לצדיק, לכל הפחות כמו עשו? פרפרת נאה מובאת בשמו של הרב אברהם יודלביץ' בספרו "דרש אב".

הנה על המלים "ויגדלו הנערים" כתב רש"י: "כל זמן שהיו קטנים לא היו נכרים במעשיהם, ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם". אבל אם היה מדקדק - היה עומד מיד על ההבדל התהומי בין יעקב לעשו.

בבית אבא ואמא, היכן שנמצאים כל היום וכל הלילה - שם לא צריך לדקדק. ההבדל גלוי לעין...

יצחק אבינו ראה שכשהוא מדבר עם עשו בדברי תורה, תשובותיו אינן לענין כלל, הוא לא 'בעניינים'. עם יעקב הצדיק היה על מה לדבר, אך עשו הנחיל לאביו ביזיונות. אבל כשדיברו עם עשוי על עניני עולם הזה, איך צדים אריה, ועל תחבולה מסוימת ללכידת ג'רפה - שם ראו ממנו 'נחת', הוא מדבר לענין, מפגין ידע ובקיאיות מרשימים...

זה, אפוא, מה שקרה עם עשו: "ויאהב יצחק את עשו". אימתי? כשהיה "ציד בפיו". כשהיו מדברים על ציד אז הוא נהנה ממנו. אבל כשהיו מדברים בלמוד? כלום. שום דבר.

כלומר, לא שהוא אהב את עשו בגלל ש'ציד בפיו'. אלא כשהיה

'ציד בפיו' - אז הוא דבר לענין. כי אכן ידע יצחק בדיוק מה טיבו של בנו הבכור.

מסילות לאמונה

פרקים במסילות ישרים וארחות צדיקים

הפרש במחירים בין סוג אחד למשנהו שהסתכם בסכום של 'שקל' שלם לכל מחט.

אנשי ההנהלה רצו, כמובן מאליו, לחסוך בהוצאות (שמסתכמים במליוני שקלים) והצביעו על כך שבמסודות רפואיים אחרים גם כן משתמשים במחטים אלו (הזולים).

אולם כאן התערב האדמו"ר, שביקש לדעת, מדוע הסוג השני של המחטים יקר יותר?

הסביר לו אחד הרופאים שהמחט היקרה מעודנת יותר וגורמת פחות כאבים לחולה, לא הניח הרבי להמשיך הלאה בויכוח והכריע מיד שירכשו את הסוג היקר. הוא לא הסתפק בהחלטתו אפילו כהרף עין. באשר - כפי שהתבטא - שום מחיר לא היה בעיניו יקר מדי, אם ניתן בדרך זו להפחית פורתא את כאבו וצערו של איש יהודי.

בקרב הנוכחים באותו מעמד הזכיר מישהו את דברי הגמרא (מכות כב:) "כמה טפסאי שאר אינשי, דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבה. דאילו בספר תורה כתיב ארבעים יכנו ואתו רבנן בצרו חדא" [=כמה טפשים האנשים שקמים לכבוד ספר תורה ולא לכבוד אדם גדול בתורה. שהרי אף שכתוב בתורה "ארבעים יכנו", באו החכמים בכח תורתם והפחיתו מארבעים לשלושים ותשע] "גברא רבה" - הגידו דורשי רשומות - הוא זה שמסוגל להפחית מכה מאיש יהודי! להקטין מעט את צערו ויסוריו!

והנה הוא לפנינו ה"גברא רבא" של דורנו, ראו נא, כיצד מתמסר הוא להקטין אפילו את צער ה"דקירה במחט" של הרבה חולים ומטופלים, ומי ימנה ויספור אותם...

בציווי אימו, וע"פ הנבואה שראתה. בנוסף לכך היתה כוונתו של יעקב לזכות בברכות כדי לעזור לכלל ישראל בעבודת ה'. מה המחיר ששילם יעקב על ציעור רשע זה, עם כל ההצדקות שהיו למעשה?

אומר המדרש (ב"ר פ"ז ד'): "זעקה אחת הזעיק יעקב לעשיו, שנאמר: "ויצעק צעקה גדולה ומרה" (בראשית כז. לד). והיכן נפרע לו? בשושן הבירה, שנאמר: "ויצעק זעקה גדולה ומרה" (אסתר ד. א.).

כל ההצדקות אינן מועילות, למרות שמדובר ברשע כעשיו, ולמרות שהיה זה בציווי אימו, ואפילו ע"פ רוח הקודש של רבקה, ולצורך קיום כלל ישראל - על אף כל זאת, גרם ציעורו של עשיו לצער הנורא של היהודים ומרדכי בשושן. גם זה היה מידה כנגד מידה - בזעקה, ועוד על ידי צאצאיו של עשיו.

יתרה מזאת: גם הגאולה העתידה תלויה בגמר העונש על ציעור זה. כך אומר הזהר הקדוש (שמות יב. ב): "כשיכלו דמעות שבכה עשיו לפני אביו אז יגאלו". עונש הגלות לכלל ישראל מתאריך בגלל ציעורו של עשיו על ידי יעקב.

להפחית מעט מצעריו של יהודי

בספר "לפיד האש" מסופר שפעם דנו בצוות הנהלת בית החולים לניאדו בנתניה - בנוכחות המייסד כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל - בנושאי רפואה שונים, ובתוכם בנושא מחטים לזריקות רפואיות משתמשים בהן בבית החולים. העלו שתי אפשרויות; שני סוגים של מחטים, שניהם בעלי איכות טובה, אך היה קיים

חז"ל הקדושים השתדלו לא לפרט את שכר המצוות ועונש העבירות משמים, כפי שמובא במסכת אבות (ב. א) "הוי זהיר במצווה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות". וזאת כדי שאדם יקפיד על קיום המצוות כולן, ללא קשר לשכרן ועונשן.

בנושא אחד מצאנו שחז"ל יצאו מגדרם ופירטו דוגמאות רבות של עונשי שמים, והוא ציעור ואונאת דברים. בגמרא (בבא מציעא נ"ח:) נאמר "כל היורדים לגהינום עולים חוץ משלושה, שיורדים ואין עולים. ואלו הם: הבא על אשת איש והמלבין פני חברו ברבים והמכנה שם רע לחבירו". מתוך שלש העבירות החמורות ביותר, שבגללן לא יוצאים מהגהינום, שטים הן בגלל ציעור חברים.

איסורי אונאה בפרט, הם מן הדברים שאדם דש בעקביו. איסורים חמורים ביותר בשטח זה נעשים יום יום על ידי אנשים רבים, כאשר מרביתם אינם חושבים כלל שעשו משהו שלא כדן.

בפרשתינו אנו פוגשים בדוגמה אחת כאשר יעקב הקדים את עשיו ולקח ממנו את הברכות, הוא גרם לו בכך צער גדול. יעקב עשה זאת

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

בנו של הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א, הגדול, רבי יהודה פינטו - המכונה רבי הדאן זיע"א, התפרסם בזכות זריזותו בקיום המצוות. ונתקיים בו מאמר התנא "הוי עז כנמר, קל כנשר, רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים".

רבי הדאן זיע"א, התפרסם במיוחד גם בזכות גדלותו בתורה ובחכמת הקבלה, כאשר היה שוקד ומתמיד על ספרי הקודש בימים ובלילות. מלבד היותו צדיק וחסיד גדול ובעל ישועות ומופתים. רבים רבים באו אליו כדי לקבל את ברכתו.

חכמתו ופיקחותו בכל שטחי החיים, הביאו אליו את בכירי הנהגת העיר והמדינה, נציגים זרים דיפלומטים ושגרירי מדינות נשרכו ונעמדו בתור אחר דלת חדרו, כדי לקבל עצה ותושייה בעניינים שונים העומדים על הפרק.

התכתבויות רבות שהופנו אליו ממדינות זרות, עברו דרך הקונסוליות הרבות שהיו במוגאדור, וברוח לבו וחכמתו השכיל רבי הדאן זיע"א ליעץ עצה טובה ומועילה לכל פונה ונצרך, הן ברוחניות והן בגשמיות, לצד תפילה על כל נפש מבני ישראל בדבר ישועה ורחמים.

רבי הדאן זיע"א, ירש מאביו גם את תכונות החסד והעזרה שנטבעו בדמו, ברמ"ח איבריו ובשס"ה גידיו. כך למשל מסופר עליו, שאת כל רכושו הוא היה מחלק לצדקה לעניים נצרכים.

רבי הדאן זיע"א הקפיד מאד שלא לעלות על מיטתו לישון את שנת הלילה, כשהפרוטה מצויה בכיסו: הוא מיהר לתת אותה לעני.

לבני העניים שהגיעו לגיל המצוות, היה רבי הדאן זיע"א רוכש טליתות, תפילין, בגדים ומצרכי מזון, כדי שאלו יוכלו לחגוג את שמחת הבר מצוה בשמחה שלימה, ללא מחסור ודאגות מיותרות.

בחלוף מספר שנים, לאחר שהנערים גדלו והגיעה שעתם לעמוד תחת החופה ולהקים בית בישראל, היה זה רבי הדאן זיע"א שדאג לקיים את המצוה החשובה של "הכנסת כלה" ולהשיאם בכבוד הראוי לישראל בני מלכים.